

Етапи перекладу термінів та професіоналізмів (на матеріалі текстів металургійної тематики)

М. В. Бережна¹, К. О. Лозовська²

Криворізький державний педагогічний університет, Кривий Ріг, Україна
Corresponding author. Email: margaret.berezhna@gmail.com¹, katarina144144@gmail.com²

Paper received 14.11.20; Accepted for publication 26.11.20.

<https://doi.org/10.31174/SEND-Ph2020-241VIII72-01>

Анотація. У статті запропоновані три етапи роботи з термінами та професіоналізмами металургійної тематики при перекладі їх з англійської мови українською. Розглянуто специфіку перекладу абревіатур та «хибних друзів перекладача». Визначено труднощі, з якими стикається перекладач, і способи подолання цих труднощів. Встановлено, що для адекватного відтворення професійної лексики необхідне не лише загальне знання мов, які вивчаються, а й фонові та спеціальні знання, а також готовність до постійної пошукової роботи.

Ключові слова: терміни, професіоналізми, «хибні друзі перекладача», абревіатури, тексти металургійної тематики, технічний переклад.

Отримавши диплом перекладача, молоді спеціалісти приходять працювати на виробництво (наприклад, металургійне) і стикаються з проблемою перекладу вузькоспеціальних термінів та професіоналізмів. Це відбувається не лише тоді, коли перекладацька практика під час навчання проходила на підприємстві іншої галузі, а й тоді, коли студенти мали змогу пройти практику на тому ж підприємстві й надалі отримали запрошення на роботу. Щоб виконувати адекватний переклад, необхідно мати не лише ґрунтовні знання мови оригіналу та перекладу, але й вільно орієнтуватися у виробничому процесі. Таким чином, перекладач має одночасно володіти принаймні двома професіями. Терміни та професіоналізми є основним лексичним засобом передачі інформації у професійному спілкуванні, тому робота з ними становить значну частину навантаження перекладача. Часто, стикаючись з новим для себе терміном, перекладачі, які тільки роблять перші кроки у професії, приймають рішення інтуїтивно, покладаючись на практичні знання, отримані в ході вивчення університетських дисциплін.

Мета статті – окреслити алгоритм перекладу спеціалізованої лексики, зупинившись на основних етапах роботи з термінами та професіоналізмами.

Дослідження виконано на матеріалі спеціалізованої лексики, а саме термінів та професіоналізмів, обраних з текстів металургійної тематики.

Методи роботи: описовий, порівняльний, метод контекстуального і перекладацького аналізу.

Дослідження термінологічної лексики, особливо в перекладацькому аспекті, завжди мало і матиме актуальний характер, адже адекватний переклад таких одиниць в технічному тексті забезпечує повне розуміння тексту спеціалістами певної галузі, що у своєю чергою сприяє науковому прогресу країни та розвитку новітніх технологій. В. Лейчик дає визначення поняття: «Термін – це лексична одиниця певної мови для спеціальних цілей, що позначає загальне (конкретне або абстрактне) поняття теорії певної спеціальної сфери знань або діяльності» [8, с. 31]. Терміни – це найбільш часто вживані мовні одиниці науково-технічної літератури, оскільки вони є одиницями вербалізації наукової картини світу, яка, своєю чергою, є результатом наукового пізнання світу,

результатом когнітивної діяльності вчених певної галузі знань [10, с. 8]. Щодо термінів дослідники зазначають:

1) термін є елементом певної термінологічної системи. Суттєвими критеріями для терміна в межах однієї термінологічної системи є: однозначність, точність, визначеність його місця в даній термінологічній системі;

2) зміст терміна тяжіє до найвищого ступеня поняттєвої абстрактності;

3) терміну притаманна тенденція до стилістичної нейтральності, відсутність конотацій;

4) сьогодні лінгвісти відмовляються від думки, що терміни є або мають бути однозначними;

5) за походженням багато термінів є інтернаціоналізмами або створеними як штучні слова з елементів давньогрецької та латинської мов [3, с. 21].

Дослідники традиційно відзначають, що «науково-технічні терміни як мовні знаки, що презентують поняття спеціальної, професійної галузі науки або техніки, становлять суттєву складову науково-технічних текстів і одну з головних труднощів їх перекладу з огляду на їх неоднозначність, відсутність перекладних термінів-відповідників (у випадку термінів-неологізмів) та національну варіативність» [1, с. 126]. Не менш важливим для адекватного перекладу є повне розуміння терміна перекладачем, адже, як вказує О. Бондаренко: «дослівний переклад термінів, без проникнення в їх сутність, без знання самих явищ, процесів та механізмів, про які йдеться в оригіналі, може призвести до грубих помилок у процесі перекладу» [5, с. 80]. Візьмемо для прикладу терміни, якими позначають газовідводи, що знаходяться на колошнику доменної печі. За словником маємо відповідники *gas offtakes*, *offtake main* або *gas down-take*. Перший відповідник правильно передає суть терміна, адже дослівний його переклад «газовідводні труби». Під терміном *offtake main*, скоріше мається на увазі головна відводна труба, а *gas down-take* – опускна газова труба. Бачимо, що без ґрунтовного осмислення виробничого процесу, зрозуміти, а тим більше адекватно перекласти спеціалізований текст просто неможливо. Або візьмемо термін *elbow fitting*, який відрізняється образністю, адже мова йде про г-образне кріплення

труб. Річ у тім, що якщо перекладач до цього не стикався з назвами різних типів кріплень, скоріш за все переклад буде виглядати так: «ліктъове кріплення». Це дослівний переклад, адже *elbow* і справді має значення «лікоть». Фактично термін перекладається «коліно», і цей варіант є сталим лексичним еквівалентом. Це приводить нас до висновку, що перекладач технічної літератури не може покладатися лише загальні знання мови-оригіналу та перекладу, потрібно постійно вдосконалювати і поглиблювати професійні знання.

Говорячи про переклад термінів, особливо термінів певної сфери виробництва, можна запропонувати три основні етапи роботи. На *першому etani* шукаємо в словнику відповідник до терміна, який нас цікавить. О.М. Герасімова зазначає, що лексичний еквівалент є основним способом перекладу термінів і розуміє під еквівалентом постійний лексичний відповідник, який точно збігається зі значенням слова [6, с. 181]. Звичайно, потрібно користуватися не одним словником і бажано обирати якомога більше за кількістю слів і відповідників видання; стануть у пригоді також спеціалізовані словники. Тут можливі два варіанти: або відповідник є, або він відсутній. За відсутності еквівалента, переходимо до третього етапу, оминаючи другий.

На *другому etani*, у випадку, коли відповідник є, перевіряємо, чи є він однозначним чи багатозначним. Якщо термін однозначний, перевіряємо чи відповідає закріплене у словнику значення нашій тематиці, і якщо відповідає, використовуємо знайдений еквівалент. Наприклад, термін *aluminium* закріплений у словнику і має відповідник «алюміній», який не залежить від сфери виробництва і позначає хімічний елемент, необхідний, наприклад, у сталеливарному виробництві для покращення властивостей сталі. Однак, як уже зазначалося, зараз все більше дослідників пишуть про те, що «терміни не є однозначними, і оскільки, багато термінів мають не одне, а декілька значень, то контекст відіграє важливу роль, тобто контекст дає можливість встановити, в якому зі своїх значень термін використовується у такому випадку» [7, с. 39]. Коли термін має декілька відповідників, необхідно перевірити, чи існує спеціальний відповідник для металургійної сфери та використати його. Так, англійське слово *skip* має в словниках більш як десять значень, у тому числі з позначкою *гірн.* (гірничі справа): «скіп», «перекидна вагонетка». Так знаходимо правильний відповідник. Якщо спеціального еквівалента немає, перевіряємо, чи не можна застосувати загальний відповідник. Наприклад, термін *fatigue* перекладається як «втома» (у значенні самопочуття людини), і «втома» металу (погіршення його властивостей при циклічному навантаженні та, як наслідок, поступове накопичення мікропошкоджень).

На *третьому etani*, якщо виявилось, що еквівалента немає, або наявний відповідник застосовується в інших сферах виробництва, і не підходить нам, робимо висновок, що термін є неологізмом або настільки вузькоспеціалізованим терміном, що його переклад до цього часу був не потрібен. Тут також можливі два варіанти. Якщо значення терміна зрозуміле, потрібно створити власний переклад. Якщо значення терміна не

зрозуміле, спочатку шукаємо його пояснення (в тлумачних словниках / інтернет-ресурсах / консультуємося зі спеціалістом), і тоді пропонуємо власний варіант. Найчастіше, варіантні відповідники створюють шляхом транскрипції / кальки / експлікації терміна з тексту оригіналу.

Розглянемо запропоновані способи перекладу термінів більш докладно:

1) транскрибування – це передача фонетичної форми слова з тексту оригіналу засобами приймаючої мови. На практиці часто застосовується у поєднанні з транслітерацією (відтворенням літер оригіналу засобами приймаючої мови), і тоді називається практичною транскрипцією чи транскодуванням, «коли більша частина транскодованого слова відбиває його звучання у вихідній мові, але разом з тим передаються й деякі елементи його графічної форми» [14, с. 130]. Н. М. Абабілова та В. Л. Білокамінська застерігають, що спершу «перекладач повинен переконатися, що в мові перекладу відсутній перекладний відповідник, інакше через транскодування в мові перекладу можуть виникнути дублетні (синонімічні) терміни, а це порушує чіткість та стрункність певної терміносистеми» [1, с. 126]. Втім, на практиці зустрічаємо терміни, які мають по два-три синонімічних відповідника, один з яких передано саме транскрипцією: *conveyer* «конвеєр» / «транспортёр», *hopper* «хопер» / «приймальна воронка»; *skip* «скіп» / «баддя» / «перекидна вагонетка»;

2) калька – це переклад терміна шляхом поморфемного чи послівного його відтворення засобами приймаючої мови: *condensate drainage system* «система відведення конденсату», *throttle unit* «дросельна група», *ambient temperature range* «діапазон температур зовнішньої середи». Нерідко, обираючи між транскодуванням та калькуванням, перевагу віддають калькуванню, оскільки в результаті транскодувань нерідко утворюються одиниці, що не мають сенсу у мові перекладу, свого роду псевдослова [1, с. 127];

3) експлікація або описовий переклад – передача терміна за допомогою розширеного пояснення значення слова з тексту оригіналу. Цей спосіб використовують у випадку відсутності відповідного значення слова в приймаючій мові: *clay gun* «машина для закриття льотки», *tilting runner* «розподільний жолоб», *bill of quantities* «специфікація обсягів робіт», *bag house* «пилотловлююча камера з рукавними фільтрами», *full coke operation* «робота на безгазовій шихті». Як зазначає О.В. Пашун, до експлікації висувають такі вимоги: 1) переклад має точно відбивати основний зміст позначеного неологізмом поняття, 2) опис не має бути надто докладним, 3) синтаксична структура словосполучення не має бути складною. До недоліків описового перекладу відносять можливість неточного тлумачення змісту поняття, позначеного неологізмом, а також відсутність стислості [11, с. 256].

Розглянемо використання експлікації на прикладі перекладу терміна «штуцер». Щоб правильно його перекласти, потрібно зрозуміти, що саме ним позначається. Мова йде про короткий відрізок труби з різьбою на зовнішній поверхні, яким з'єднують труби

між собою або прикріплюють їх до резервуарів. Тепер розуміємо, що з понад десяти варіантів найкраще підходять *connecting pipe* або *connecting tube*, з яких видно, що для кріплення використовується саме частина труби. Розглянемо термін «термобалка». Оскільки у словниках цей термін відсутній, звертаємося до спеціалістів за інформацією. Знаходимо, що термобалки встановлюються над поверхнею засипу шихти для неперервного вимірювання розподілення температур газів, що дозволяє використовувати отриману інформацію для оцінки та корегування програми завантаження ДП [4, с. 2]. Тепер можемо перекласти термін за допомогою експлікації: *sampler of above burden gas* або *above burden gas probe*. За можливості, звертаємося до англomовного спеціаліста для уточнення й отримуємо більш компактний варіант *above burden probe*.

Можливі й інші способи перекладу термінів. Наприклад, *hot runner* у словниках подається у вигляді експлікації, як «жолоб для розплавлених матеріалів» / «жолоб для розплавленого металу». При роботі у сфері доменного виробництва, використовується конкретизація «жолоб для випуску чавуну». Більше про способи перекладу термінів металургійної галузі пропонують у своїй роботі К. В. Тарасенко та В. Р. Михайліченко [12]; О.О. Баловнева наводить детальний перелік рекомендацій для перекладачів науково-технічної літератури [2, с. 80].

У випадку, коли термінами є аббревіатури, «фальшиві друзі перекладача» та професіоналізми, ситуація ускладнюється. Так, при перекладі аббревіатури потрібно додатково враховувати, що інколи для аббревіатури не існує еквівалента у вигляді аббревіатури, а тільки розгорнутий термін. Наприклад, аббревіатура ШГБ, яка має значення «шибер гарячого дуття» перекладається повним терміном *hot-blast slide valve*. Ще одним прикладом є БЕ, що розшифровується у сталеливарному виробництві як «бункерна естакада» і передається розгорнутим еквівалентом *bin trestle*. За нашими спостереженнями, переклад термінів-аббревіатур частіше здійснюється шляхом калькування та експлікації. Так, до калькування відносимо: *IORM* (*iron ore raw material*), що передається українською як «ЗРС (залізорудна сировина)», *GCP* (*gas cleaning plant*), що українською звучить як «ГОУ (газоочисна установка)», або *PCI* (*pulverized coal injection*) – «ВПП (вдування пиловугільного палива)», чи *VOC* (*Volatile Organic Compounds*) – «ЛОС (Леткі органічні сполуки)».

Іншими елементами, що становлять додаткову складність при перекладі є професіоналізми. Професіоналізми виступають як еквіваленти відповідних термінів у просторіччі. Вони виражають спеціальні поняття і є семантично близькими до термінів, проте, не можуть вважатися повноправними термінами через нестандартний спосіб вираження понять, який відрізняється від норми [13, с. 273]. Основними диференційними ознаками професіоналізмів, що відрізняють їх від термінів, є наявність емоційно-експресивного забарвлення та обмежена сфера застосування, оскільки професіоналізми належать до розмовної мови спеціалістів певної галузі. Професіоналізми виділяють

як окрему групу спеціальної лексики, внаслідок їх експресивних, ареальних, нормативних та стилістичних особливостей [9, с. 9]. Тут на перший план виходить проблема відсутності слова у словнику з потрібним нам значенням. Як правило, професіоналізми мають чітко визначену сферу використання (географічну чи професійну) і або взагалі не мають відповідника-професіоналізму у мові перекладу, або мають переклад, заснований на абсолютно іншому образі. Знання таких елементів приходиться тільки з досвідом.

Наприклад, на підприємстві АрселорМіттал, говорячи «дев'ятка», мають на увазі дев'яту домену піч. Навіть для людини, яка говорить українською мовою, але не працює на підприємстві, ця лексична одиниця буде малоінформативною. Потрібні фонові знання з історії підприємства, щоб зрозуміти професіоналізм повною мірою. Звичайно, така лексема не знаходить висвітлення у словниках і перекладається як правило повним нейтральним еквівалентом *BF number nine*.

Розглянемо інший випадок використання і перекладу професіоналізму. У сталеливарному виробництві на АрселорМіттал використовується професіоналізм «ковбаса», яким позначають кільцевий повітропровід доменної печі. Для тих, хто бачив доменну піч, така назва є цілком прозорою, адже повітропровід виглядає як труба широкого діаметра, що проходить по периметру ДП і нагадує кільце «лікарської» ковбаси. Звичайно у словниках цей професіоналізм не зафіксований, а перекладачу потрібно звернутися до більш досвідчених колег чи спеціалістів у галузі, щоб зрозуміти, що саме мається на увазі. Коли сенс стає зрозумілим, лексему можна перекласти нейтральним за стилістичним забарвленням терміном *bustle pipe*. Втім, в цьому випадку можна також використати еквівалентний професіоналізм. Виявляється, англійською мовою повітропровід називають *doughnut* «пончик». Цікаво, що в обох мовах професіоналізм запозичено з побутової сфери, а саме з кулінарії.

Якщо розглядати англійські професіоналізми у металургійній промисловості, маємо словосполучення *BF chapel*, яким позначають «льоточний футляр». Професіоналізм має нейтральні відповідники *tap hole trough*, *tap hole runner*, але часто використовується у професійному спілкуванні. В українській мові відповідника-професіоналізму немає, тому при перекладі використовують нейтральний термін. При перекладі таких одиниць перекладач обов'язково має розуміти, про що саме йдеться, і свідомо обирати відповідник. Якщо орієнтуватися лише на буквально значення словосполучення і перекласти його «каплиця доменної печі», зміст повідомлення буде кардинально змінено і помилка перекладача буде очевидною.

Наведені випадки близькі до прикладів, які виникають при перекладі «хибних друзів перекладача». Під «хибними» або «фальшивими друзями перекладача», як правило, мають на увазі слова і словосполучення, які завдяки своїй звуковій чи графічній формі викликають невірні асоціації у перекладача, що призводить до грубого викривлення змісту [1, с. 126]. Розпочнемо з анекдотичних

прикладів помилок неухважних перекладачів. Провідне поняття сталеливарного виробництва – це *blast furnace* «доменна піч», яке часто скорочується до абрєвіатури *BF*. Значення абрєвіатури, з яким перекладачі останнього покоління знайомі, це *best friend* «найкраща подруга / найкращий друг», що інколи впливає на виконаний переклад. Іншим прикладом є слово *operation*, яким на виробництві позначають діяльність, роботу, функціонування. Так, словосполучення *BF operation*, має перекладатися «робота доменної печі», а не «операція найкращого друга». Іншим прикладом цієї категорії є термін *erection*. Якщо не знати основних значень слова, та не мати контексту, можна не зрозуміти, до чого воно відноситься, та перекласти фонетично близьким його відповідником «ерекція», який має відношення до фізіології, але не до виробництва. Натомість тут воно означає «будівництво» / «зведення» / «монтаж», таким чином, *erection works* перекладається як «будівельні роботи».

Серед інших прикладів назвемо термін *adapt*, який подібний до українського слова «адаптувати». Таким чином, словосполучення *SOP adaptation* може бути невірно перекладено «адаптація СОП». Фактично *adapt* вживається у значенні «застосовувати», тобто *SOP adaptation* маємо перекладати «застосування СОП». Під *SOP* мається на увазі коротка та детальна інструкція виробничого процесу; зазвичай термін-абрєвіатуру передають за допомогою транслітерації «СОП». Ще одним прикладом є слово *plenum*, яке є співзвучним з українським словом «пленум», але у виробництві має значення «ділянка підвищеного тиску».

Підсумовуючи вищезазначене, можна зробити такі висновки:

1) для адекватного відтворення професійної лексики необхідне не лише загальне знання мови оригіналу та перекладу, але й фонові та спеціальні знання, а також готовність до постійної пошукової роботи;

2) переклад незрозумілих / нових для перекладача термінів можна виконувати за таким алгоритмом: на першому етапі перевірити наявність терміна в словнику; на другому – визначити, чи належить термін до однозначних чи багатозначних, за наявності помітки про належність терміна певній галузі, використовувати фіксований еквівалент; на третьому етапі (за відсутності сталого еквівалента) звернутися за роз'ясненням до фахівців чи більш досвідчених колеґ-перекладачів, після чого скористатися запропонованим варіантом або створити власний переклад за допомогою транскрипції / кальки / експлікації;

3) перекладачу слід враховувати, що переклад абрєвіатур не завжди можливий абрєвіатурним відповідником, а самі абрєвіатури можуть мати локальний характер і не фіксуватися у словниках;

4) «хвібні друзі перекладача» можуть ставати причиною курйозних ситуацій при перекладі, а тому вимагають особливої уваги перекладача;

5) професіоналізми часто є локальними одиницями, не зрозумілими за межами певної професії чи навіть підприємства; їх рідко фіксують словники; переклад виконують загальним нейтральним терміном або (у разі наявності) еквівалентом-професіоналізмом;

6) обов'язково слід враховувати досвід попередників і традиції, що існують на підприємстві. Адже компанія, що давно працює з перекладачами, часто створює спеціальні документи внутрішнього призначення, які визначають перекладацькі еквіваленти, рекомендовані для використання при перекладі основних виробничих термінів.

ЛІТЕРАТУРА

- Абабілова Н. М., Білокамінська В. Л. Особливості перекладу термінів українською мовою // Молодий вчений, 2015. № 2 (17), С. 126-128.
- Баловнева О. О. Особливості перекладу англійської науково-технічної термінології // ВІСНИК Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2004. (17). С. 79-81.
- Білозерська Л. П. Термінологія та переклад // Вінниця: Нова книга, 2010. 232 с.
- Большаков В. І., Семенов Ю. С., Шумельчик Е. І., Горупаха В. В., Наследов А. В. Использование информации о температуре над поверхностью засыпи шихты для контроля доменной плавки // Металлургическая и горнорудная промышленность, 2015. №3. С. 2-7.
- Бондаренко О. Особливості перекладу абрєвіатур, акронімів і скорочень // Теоретичні й прикладні проблеми сучасної філології, 2015. Вип. 1. С. 76-83.
- Герасімова О. М. Особливості перекладу термінів (на прикладі прикордонного дискурсу) // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія, 2016. Вип. 22. С. 180-182.
- Конопляник Л., Захарчук Н. Особливості перекладу англійських термінів з фізики // Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах, 2013. Вип. 28. С. 36-44.
- Лейчик В. М. Терминоведение. Предмет, методы, структура // М.: Книжный дом "Либроком", 2009. 256 с.
- Литвинко О. А. Слововірні та семантичні характеристики англійської термінологічної підсистеми машинобудування: Автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.04 // Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна, Харків, 2007. 20 с.
- Мартемьянова М. А. Особенности формирования современных научных технических терминологических систем (на примере терминов нанотехнологий) : автореферат дис. ... канд. филол. наук : 10.02.19 // Ижевск: Тип. ГОУ ВПО "Удмурт. гос. ун-т", 2011. 22 с.
- Пашун О. В. Перекладацькі трансформації психологічних термінів новогрецької мови українською як механізм досягнення адекватності // Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО Київського національного лінгвістичного університету. Філологія, педагогіка, психологія, 2017. Вип. 34. С. 253-258.
- Тарасенко К. В., Михайліченко В. Р. Переклад текстів металургійної галузі: особливості та стратегії // Держава та регіони. Серія: Гуманітарні науки, 2015. № 3-4. С. 42-48.
- Цюцьмаць І. В., Онушканич І. В., Штогрин М. В. Особливості та способи перекладу жаргонізмів науково-технічних текстів сфери комп'ютерних технологій // Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія: Філологічна, 2015. Вип. 55. С. 273-275.
- Шевцова О. В. Способи еквівалентного перекладу лексичних одиниць текстів конвенцій з англійської та французької мов українською // Наукові записки

Національного університету "Острозька академія". Сер. :
Філологічна, 2012. Вип. 25. С. 129-131.

REFERENCES

1. Ababilova N. M., Bilokaminska V. L. The peculiarities of terms translation into the Ukrainian language// Young Scientist, 2015. № 2 (17). P. 126-128.
2. Balovneva O. O. The peculiarities of the translation of scientific and technical terminology// Zhytomyr Ivan Franko State University Journal, 2004. № 17. P. 79-81.
3. Bilozerska L. P. Terminology and translation// Vinnytsia: Nova Knyha, 2010. 232 p.
4. Bolshakov V. I., Semenov Yu. S., Shumelchik E. Y., Horupakha V. V., Nasledov A. V. Usage of information about above burden temperature for controlling smelting process// Metallurgical and Mining Industry, 2015. № 3. P. 2-7.
5. Bondarenko O. The peculiarities of the translation of abbreviations, acronyms and shortenings// Theoretical and applied problems of modern philology, 2005. Is. 1. P. 76-83.
6. Herasimova O. Peculiarities of terms translation (on the example of the border discourse)// International Humanitarian University Herald. Philology, 2016. Is. 22. P. 180-182.
7. Konoplianyk L., Zakharchuk N. Main features of translating English terms in Physics// Humanitarian education in technical universities, 2013. Is. 28. P. 36-44.
8. Leychik V. M. Terminology: subject, methodology, structure// Moscow: Book house "Librokom", 2009. 256 p.
9. Litvinko O. A. Word-formation and semantic characteristics of English mechanical engineering terminology. Manuscript. Thesis for a Candidate Degree in Philology: 10.02.04// Vasyl Karazin National University. Kharkiv, 2007. 20 p.
10. Martem'yanova M. A. Peculiarities of formation of modern scientific technological terminological systems (on the examples of terms from nanotechnologies). Manuscript. Thesis for a Candidate Degree in Philology: 10.02.19// Izhevsk: typography of SEI HVE Udmurt State University, 2011. 22 p.
11. Pashun O. V. Translation transformations as the means of adequacy in rendering Greek psychological terms// Scientific Messenger of the UNESCO Department of Kyiv National Linguistic University, 2017. Is. 34. P. 253-258.
12. Tarasenko K., Mykhailichenko V. The Translation of the texts in metallurgical industry: peculiarities and strategies// State and Regions. Series: Humanitarian Sciences, 2015. № 3-4. P. 42-48.
13. Tsiutsmats I. V., Onushkanych I. V., Shtohryn M. V. Peculiar features and ways of translation of jargonisms in computer sci-tech texts// Scientific Proceedings of the National University of "Ostroh Academy". Philology Series, 2015. Is. 55. P. 273-275.
14. Shevtsova O. V. Peculiarities of equivalent translation of lexical units in convention texts from English and French into Ukrainian// Scientific Proceedings of the National University of "Ostroh Academy". Philology Series, 2012. Is. 25. P. 129-131.

Stages of terms and professionalisms translation (based on metallurgical texts)

M. Berezna, K. Lozovska

Abstract. The authors discuss in the article three stages of work with terms and professionalisms in metallurgical texts translated from English into Ukrainian. We also consider specifics of rendering abbreviations and translator's false friends. The difficulties faced by the translator and ways to overcome these difficulties are identified in the paper. It is established that for adequate reproduction of professional vocabulary it is necessary to not only possess the general knowledge of the languages being studied, but also the knowledge of background and profession, as well as readiness for constant research work.

Keywords: *terms, professionalisms, translator's false friends, abbreviations, metallurgical texts, technical translation.*